

pro ACTIUNEA CATOLICA ROMANA

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fondată în 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

INVIEREA LUI CHRISTOS SPERANTA DE PACE SI DE DREPTATE IN LUME

Un mesaj de pace și de speranță, acela adresat lumii de Sfântul Părinte Paul VI în cursul Liturghiei pontificale celebrată în dimineața de Paști la intrarea Basilicii Sf. Petru, în fața unei mulțimi de cel puțin patru sute de mii de credincioși veniți din toate unghiurile pământului să sărbătorească Paștele la Roma.

Privită într-o perspectivă pur omenească panorama actuală a lumii, cu focarele ei de război și cu amenințarea unor noi și mai grave conflicte care-i întunecă orizontul, cu revoluțiile ei sociale « instituționalizate », cu « progresiva decădere a moravurilor » și cu renunțarea « oarbă și trufașă » la principiile religioase, nu justifică desigur optimismul care emană din fiecare frază a acestui mesaj; nu îndreptățește, mai ales, încrederea într'un viitor « mai bun » al planetei noastre.

Speranța e însă « o dată constituțională a omului. Noi ne dăm seama că omenirea are nevoie — o nevoie dureroasă și într'un fel profetică — de speranță » — a spus Papa. Fără speranță viața n'ar fi posibilă. Mai mult decât de posedarea prezentului, activitatea omului e condiționată de așteptarea viitorului. Entuziasmul, care e resortul intim al acțiunii, al riscului, nu poate isvoră decât dintr'o speranță puternică și senină. Omul are nevoie de un optimism sincer, și nu iluzoriu.

Fiindcă « orice speranță se întemeiază pe o certitudine, pe un adevăr, care în drama umană nu poate fi numai experimental și științific ».

« Speranța adevărată, care trebură să sprijine drumul omului, se întemeiază pe credință ».

Speranța la care Papa îndeamnă omenirea se întemeiază pe făgăduința făcută de Dumnezeu omului, și a cărei garanție e un fapt istoric: învierea lui Christos. O astfel de speranță « nu e un vis, nu e o utopie, nu e un mit », ci e realism evanghelic. Și pe acest realism noi credincioșii ne întemeiem concepția despre viață, despre istorie, despre civilizație, pe care speranța noastră o depășește, împingând-o în același timp la cuceririle ei îndrăznețe și încrezătoare ».

« Nu e acesta momentul de a va explica ce ne îndeamnă pe noi, oamenii speranței transcendente și eterne, să sprijinim speranțele orizontului temporar și prezent — a spus în continuare Papa. De aceasta a vorbit

pe larg Conciliul Vatican II. Dar acesta e momentul în care vocea noastră trebuie să facă ecou vocii biruitorului, a Domnului nostru Isus Christos: « Incepeți-vă, cu am biruit lumea »; și vocii evanghelistului, care ne spune că « credința noastră e biruința care învinge lumea », înțelegând prin « lume » tot ceea ce e trecător și pervers în scena naturală a existenței omenești ».

« Din înălțimea apostolică a misiunii noastre umile noi privim panorama care se deschide privirii noastre, și vă vedem pe voi, oameni care munciți și suferiți, pe voi, care nu vă cruțați puterile pentru a călăuzi societatea spre dreptate și spre pace; vă vedem pe voi, tinerii dornici de autenticitate și de dăruire de sine; și pe voi, mulțimi fără număr de oameni buni și cinstiți, care cu rugăciunea și cu munca voastră, cu fidelitatea și cu sacrificiile voastre dați un sens zilei voastre pământești; și mai ales vă vedem pe voi, cei care credeți împreună cu noi în Christos, cel înviat din morți. Si atunci sufletul nostru se umple de bucurie și de speranță, și vă vestește tuturor: « Fiți fericiți întru Domnul. Fiți fericiți. Christos a înviat! »

Prima Liturghie a Invierii Domnului a fost celebrată de Sfântul Părinte în primele ore ale dimineții de Paști, la biserica Sfinților Urban și Laurentiu din cartierul Prima Porta, construită recent pe locul ultimei bătălii a împăratului Constantin cel Mare împotriva rivalului său Maxențiu.

După Evanghelia Sfântul Părinte a rostit o scurtă cuvântare, în care a subliniat că Invierea actualizează prezența vie a lui Christos

printre oameni. « Noi trebuie să ne obișnuim să ne gândim la Isus cel înviat din morți ca la unul care trăiește în mijlocul nostru » — a spus Paul VI. « Trebuie să învățăm să-l cinstim pe Isus: colegul nostru, camaradul nostru, prietenul nostru, care ca om a trudit întocmi ca noi, dar care, ca Dumnezeu, se revarsă ca soarele peste viețile noastre ».

Papa și-a încheiat cuvântarea îndemnându-i pe cei prezenți să păstreze viu în sufletele lor « sensul religios al vieții » și să fie martorii de fiecare clipă ai credinței.

Sfântul Părinte a dat apoi personal Sfânta Cuminecatură unui grup de o sută de credincioși. Imediat după această Liturghie, la care au participat câteva mii de persoane, s'a înapoiat în Vatican pentru a celebra, în preajma amiezii, Liturghia pontificală a Invierii, în limba latină, pe platforma de la intrarea Basilicii vaticane. În cursul ritului, douăzeci de tineri din « Lumea a Treia », printre care șapte copii din Zambia, au primit sfânta Cuminecatură din însăși mâna Papii.

După ritual divin Sfântul Părinte a pronunțat tradiționalul discurs de Paști, din loja centrală a Basilicii Sf. Petru. Un discurs care, cum spuneam, a fost un mesaj de speranță, dar în același timp și de edificare a vieții individuale « pe stâncă vie Christos ». Fiindcă « numai în perspectiva aceasta așteptările omului se vor împlini ».

Înainte de a părăsi loja, Sfântul Părinte a făcut imensei mulțimi care tîcea piața Basilicii și Via della Conciliazione, urări de Paști în 16 limbi, și a dat apostolica binecuvântare « Urbi et Orbi ».

PASTELE LA ACEIAS DATA PENTRU CATOLICI SI ORTODOCSI IN GRECIA

De acord cu Sfântul Scaun, ierarhia catolică din Grecia ar fi hotărât ca Paștele să fie sărbătorit de acum înainte de catolicii greci la aceiaș dată la care îl sărbătorește ortodocșii.

Vestea aceasta, cu adevărat mare, ar fi fost publicată de ziarul « Elefterios Kosmos » care apare la Atena.

În cercurile ortodoxe hotărârea ierarhiei catolice ar fi fost socotită « un semn de bună voință a Sfântului Scaun în vederea unei viitoare sărbătorii în comun a Paștelui ».

După aceiaș informație decizia ar exclude catolicii din insulele Siros și Tinos.

Promovatoare, la Roma și la Atena, a unui ciclu de Simposionuri pentru unificarea datei Paștelui, Fundația Europeană Drăgan își exprimă pe calea aceasta speranța și urarea ca inițiativa ierarhiei catolice din Grecia să se extindă cât mai curând nu numai la cele două insule excluse, dar la întreaga creștinătate, pentru care sărbătorirea la date diferite a morții și Invierii Domnului e nu numai un non-sens, dar e motiv de rușine în fața credincioșilor altor religii.

IN CURAND UN DIALOG OFICIAL INTRE VATICAN SI UNIUNEA SOVIETICA?

În sfârșit așteptatele precizări în legătură cu scopurile neoficiale ale vizitei președintelui Secretariatului pentru Afacerile Extraordinare ale Bisericii, Mons. Agostino Casaroli, la Moscova! Se datorează directorului Sălii Presei a Vaticanului, Prof. Federico Alessandrini.

După ce a amintit scopul oficial al vizitei reprezentantului Vaticanului — semnarea actului de adesiune a Sfântului Scaun la Tratatul de neproliferare a armelor nucleare — purtătorul de cuvânt al Vaticanului a spus:

« Pentru prima oară în istoria relațiilor Sfântului Scaun cu autoritățile sovietice a fost posibilă începerea unor convorbiri asupra problemelor religioase și deschiderea unui dialog. Viitoare le dezvoltări ale acestui dialog sunt în mâinile Providenței ».

Dl. Federico Alessandrini a subliniat că « ministrul de externe » al Vaticanului a relevat, vorbind cu vice-ministrul de externe sovietic, Kozirev, oarecare stăjeneală când oaspetele catolic a înfruntat temele religioase ale convorbirii: aceiași atitudine au avut-o și exponenții consiliului sovietic pentru cult, care, în cursul întâlnirilor cu reprezentantul Vaticanului, au încercat să readucă discuția pe planul politic al situației internaționale actuale.

Totuși, ținând seamă de faptul că vice-ministrul sovietic declarase în primul moment că problemele religioase nu puteau fi luate în considerație și cu atât mai puțin discutate, îndrumarea conversației tocmai asupra acestei teme scabroase poate fi considerată ea însăși un aspect pozitiv al « misiunii Casaroli ».

Una din situațiile specifice discutate cu exponenții sovietici a fost aceea a catolicilor din Bielorusia, mai ales a celor care trăiesc în zonele până la 1945 poloneze, unde se află încă 80 de preoți catolici, dar lipsiți de un episcop.

În primul moment — a precizat purtătorul

de cuvânt al Vaticanului — sovieticii au răspuns că situația putea rămâne staționară, din moment ce « nici ceilalți locuitori ai Bielorusiei n'au episcop și totuși «sunt mulțumiți». Dar când trimisul Vaticanului le-a atras atenția că pentru catolici problema unui episcop e mult mai presantă decât pentru anabapțiști, rușii au renunțat la alte obiecțiuni.

Privitor la eventualitatea instaurării unor raporturi permanente, chiar dacă nu diplomatice, între Sfântul Scaun și Uniunea Sovietică, Federico Alessandrini a afirmat că exclude această eventualitate într'un viitor apropiat: după părerea sa, ținând seamă de structura sa constituțională, Uniunea Sovietică n'ar putea numi un reprezentant personal al Sefului Statului pe lângă Vatican, cum au făcut Statele Unite: așa cum nici Vaticanul n'ar putea accepta numirea unui reprezentant diplomatic sovietic pe lângă Statul Vaticanului și nu pe lângă Sfântul Scaun.

Atât, în sinteză, din partea purtătorului de cuvânt al Vaticanului, ale cărui precizări pun capăt — cel puțin așa se speră — speculațiilor fanteziste ale multor « optimiști » care au făcut un incendiu din « scanteia » de care vorbea mons. Casaroli în conferința de presă dată la aeroportul Romei la întoarcerea sa din misiunea sa în Rusia, făcând aluzie la posibilitățile deschiderii unui dialog cu Uniunea Sovietică.

În întâlnirea sa cu ziaristii, la Moscova, Mons. Casaroli sublinia că « în atmosfera actuală e prudentă și e necesară abținerea de la orice prevederi ». Dar — a adăugat — « însuși faptul că după mai bine de cincizeci de ani s'a acceptat trecerea de la faza monologului la aceea a unei convorbiri, îngăduie speranțe în posibilitatea continuării dialogului început ».

Întrebat de un ziarist care au fost temele convorbirilor sale cu reprezentanții guvernului sovietic, Mons. Casaroli a declarat că s'a

vorbit de « problemele internaționale ale momentului, și nu de condiția catolicilor în Rusia ». Ceeace — a subliniat — era normal să fie, dialogul servind la găsirea punctelor de contact și nu la sublinierea divergențelor ». Ideia unui dialog cu Sfântul Scaun pare să fi fost acceptată de sovietici. E vorba, totuși, de un dialog a cărui instaurare efectivă cere « timp și răbdare » — a subliniat mons. Casaroli; cu atât mai mult cu cât relațiile Bisericii catolice cu Kremlinul au fost împiedecate, de mai bine de o jumătate de veac, de *prejudecăți reciproce* ».

O afirmație care, cinstit vorbind, dă loc la multe nedumeriri. Fiindcă, oricare ar fi « rațiunile de Stat » ale politicii Vaticanului față de Uniunea Sovietică, e greu de etichetat ca simple « prejudecăți » crimele săvârșite de Uniunea Sovietică împotriva Bisericii catolice, a păstorilor, clerului și credincioșilor ei, în acești cinzeci de ani. Așa cum e la fel de greu de a se aplica definiția de « prejudecăți » reacțiilor, mai mult decât legitime, ale acestei Biserici la persecuțiile la care catolicii au fost și *sunt* încă supuși pretutindeni în spațiul sovietic.

În Vatican « misiunea Casaroli » e considerată un mare succes diplomatic. Optimiștii prospectatului dialog cu dușmanii de ieri ai Bisericii ajung atât de departe încât dau drept probabila o vizită a Papii nu numai în Polonia (la care de altfel a făcut în trecut aluzie însuși mons. Casaroli, în interviul de la aeroport) dar chiar « invitarea lui Paul VI la Moscova de către viitorul patriarh ortodox, dacă nu chiar de conducătorii sovietici ».

În Vatican aceiași comentatori vorbesc chiar de un acord cu China lui Mao, și o spun citând fraza celebră atribuită unui Papă, care spunea că pentru a garanta libertatea Bisericii era dispus să se alieze chiar cu diavolul, dacă ar fi necesar. Rămâne de văzut de ce fel de libertate e vorba...

CONTACTE PENTRU NORMALIZAREA SITUAȚIEI BISERICII ÎN CEHOSLOVACIA

Monsiorul Giovanni Cheli, membru al Consiliului pentru Afacerile publice ale Bisericii, a făcut o vizită de câteva zile la Praga, unde a avut o seamă de convorbiri cu personalități ale regimului, în vederea normalizării situației Bisericii catolice din Cehoslovacia.

Misiunea încredințată acum Monsiorului Cheli, care se încadrează în politica vaticană de deschidere spre țările din Est, nu e de fapt decât o reluare a contactelor dintre reprezentanți ai guvernului cehoslovac și reprezentanți ai Sfântului Scaun, începute în toamna trecută la Roma, și la care, din partea Vaticanului a participat, împreună cu Mons. Cheli, Președintele Consiliului pentru Afacerile Publice ale Bisericii, Monsiorul Agostino Casaroli.

Misiunea la Praga a trimisului Sfântului Scaun e definită de majoritatea ziarelor italiene ca « deosebit de delicată și de grea ». Se știe, apoi, din informațiile « filtrate » din cercurile Vaticanului că Mons. Cheli urma să prezinte interlocutorilor săi o seamă de cereri privitoare la viața Bisericii catolice din Cehoslovacia. Problema care ocupa locul de

frunte în agenda actualelor convorbiri era problema episcopilor. Vaticanul s'a găsit până acum în imposibilitatea de a numi episcopi în cele opt dieceze rămase fără păstori. Pentru acoperirea acestor sedii vacante e necesar ca numele propuse de Sfântul Scaun să fie aprobate de guvernul cehoslovac.

O altă problemă care trebuie rezolvată e aceea a nimirii Primatului. Din 1969, adică de la moartea — în exil, la Roma — a cardinalului Josef Beran, funcția aceasta a fost acoperită, ad interim, de Mons. Tomasek, administrator apostolic de Praga.

Trimisul Vaticanului trebuia să încerce de asemenea să obțină autorizația guvernului cehoslovac pentru deschiderea unor noi seminarii și facultăți de teologie, cu libertate de frecvență pentru toți tinerii care ar dori să se pregătească la preoție.

În cursul tratativelor duse cu protagoniștii noului curs politic inaugurat de « primăvara de la Praga », episcopii catolici primiseră asigurări oficiale de abolire a măsurilor restrictive referitoare la apostolat și la înscrierea la institutele de pregătire religioasă. Eve-

nimentele succesive au anulat aceste gesturi de bunăvoință și pentru Biserica catolică a reînceput calvarul inaugurat în 1950 cu suprimarea ordinilor religioase, cu exproprierea bunurilor Bisericii, cu închiderea majorității seminariilor și cu arestarea sau trimiterea la muncă în fabrica a mii de preoți.

Situația Bisericii catolice în Cehoslovacia e cât se poate de grea: din treisprezece dieceze abia trei sunt conduse de episcopi titulari. Deși tratativele actuale se desfășoară în cel mai riguros secret, se știe că guvernul de la Praga a acceptat să discute cu reprezentantul Sfântului Scaun numai problemele care cer o soluție bilaterală, adică numirea episcopilor și restabilirea relațiilor diplomatice între cele două părți interesate. Cat privește restul, guvernul de la Praga susține că e vorba de « chestiuni interne, care nu admit un amestec din afară ».

« Numai după rezolvarea problemei episcopilor și după numirea noului Primat, va putea fi luată în considerație eventualitatea restabilirii relațiilor diplomatice cu Vaticanul » — scrie de la Praga corespondentul unui mare ziar de la Roma.

m i s c e l l a n e a

Al șaselea centenar al întemeierii diecezei catolice de Siret, în Moldova, a fost comemorat la Roma cu o Sfântă Liturghie cântată, celebrată în rit latin de preotul Petru Cadaru, la biserica română San Salvatore alle Coppelle, în prezența Prea Sfințitului Vasile Cristea, episcop al românilor catolici de rit oriental din lumea liberă.

La ritul liturgic, urmat de Te Deum, au asistat numeroși credincioși români rezidenți la Roma și în alte orașe ale Italiei.

După Evangheliile păm. Cadaru a evocat împrejurările istorice în care a luat naștere glorioasa dieceză, și momentele cele mai importante din viața ei care continuă azi în Episcopia Iașului.

Evenimentul a fost amintit și de ziarul Vaticanului « L'Osservatore Romano », cu un articol iscălit de preotul Petru Cadaru, în care se face istoricul aceleia care a fost unul din primele focare de iradiație a catolicismului în România.

În ziua de 11 Martie Sanctitatea Sa Patriarhul Athenagoras I a primit la sediul patriarhal de la Fanar vizita doct. Eugène Carson Blake, secretar general al Consiliului Mondial al Bisericilor.

Patriarhul Athenagoras a avut cu oaspetele său o lungă convorbire asupra diferitelor probleme inter-bisericești și, în general, asupra Consiliului Mondial al Bisericilor.

Doct. Blake s'a întâlnit apoi cu Mitropolitul Meliton al Calcedoniei, unul din vicepreședinții Consiliului de la Geneva.

Un Centru interortodox va lua în curând naștere la mănăstirea Penteli, în apropiere de Atena, din inițiativa arhiepiscopului Ieronymos, Primate al Bisericii Greciei. Nu se știe, deocamdată, care va fi activitatea acestui Centru. După revista « Ekklesia », organ al

Bisericii Greciei, misiunea acestei Instituții va fi pe de o parte sensibilizarea conștiinței tuturor asupra esenței fundamentale și a misiunii Bisericii ortodoxe, iar pe de altă parte aceea de a servi de « șantier spiritual » pentru unitatea pan-ortodoxă și de a contribui la iradierea ecumenică a spiritului ortodox.

O declarație bilaterală asupra « pastoralei căsătoriilor mixte » a fost exprimată de episcopii catolici și de Biserica evanghelică germană. Documentul, iscălit de președinții ce-

lor două organisme, Cardinalul Doepfner și episcopul evanghelic Dietzfelbinger, constituie o « îmbogățire constructivă » a noilor poziții asupra căsătoriilor mixte, publicat de episcopatul german la 1 Octombrie 1970 drept aplicare a decretului Secretariatului pentru Unirea Creștinilor.

Documentul, care insistă asupra demplinei respectării a datoriei de conștiință ale partilor într-o căsătorie mixtă, încheiată cu urarea ca această colaborare ecumenică a păstorilor catolici și evanghelici să fie și spre folosul soților de confesiuni creștine diferite.

Viitoarea întrunire a Comitetului executiv al Consiliului Mondial al Bisericilor se va ține în luna Septembrie în Bulgaria.

Lucrările întrunirii trecute a Comitetului Executiv, la Adis Abeba, s'au încheiat cu aprobarea a numeroase documente. Punctele cele mai importante ale discuției au fost: lupta împotriva rasismului și relațiile cu Biserica catolică. Asupra primului punct a fost aprobată politica urmată de conducerea Consiliului, și toate Bisericile membri au fost invitate să susțină inițiativele antirasiste.

Privitor la Biserica catolică atitudinea generală a fost de satisfacție pentru colaborarea comună — scrie « Oikoumenikon » — dar a rămas impresia că intrarea Bisericii catolice în Consiliul Mondial al Bisericilor e încă prematură; în orice caz, a fost desmițat svoul după care cererea de adeziune a Bisericii la Consiliul de la Geneva ar urma să fie prezentată în viitoarea întrunire plenară a Consiliului, care se prevede că se va ține în 1975.

Teologi luterani și ortodocși s'au întrunit, de la 21 Februarie la 1 Martie 1971, la Turku, în Finlanda, pentru a discuta o seamă de probleme ecumenice.

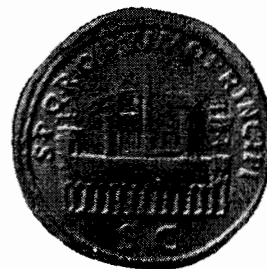
Tema generală a întrunirii a fost « Euharistie și Ecumene ».

Acestea au fost titlurile celor opt comunicări, fiecare citită de un ortodox și un luteran: 1) « Dincolo de intercomuniune »; 2) « Euharistia și comuniunea adevărată »; 3) « Euharistie și sacrificiu »; 4) « Euharistia și preoția »; 5) « Euharistia și Koinonia »; 6) « Probleme eclesiastice și pastorale »; 7) « Intercomuniunea și a treia Mișcare Ecumenică »; 8) « Euharistie și Ecumene ».

Cardinalul primate al Poloniei, Stefan Wyszyński, a avut o lungă convorbire cu primul ministru Jaroszewicz.

Întâlnirea — prima de la 1960 dintre Capul Bisericii poloneze și un reprezentant al guvernului de la Varșovia — s'a desfășurat la sediul Președinției Consiliului. Cardinalul era însoțit de secretarul său particular.

Agencia poloneză « Pap » s'a limitat să declare că cele două personalități « au discutat probleme în legătură cu normalizarea relațiilor dintre Stat și Biserică ». Cardinalul Wyszyński n'a făcut declarații în legătură cu convorbirile avute.

Umbră Moscovei asupra Patriarhatului Ecumenic

« Moscova a Treia Romă », vechea ambiție a Tarilor, e o rădăcină care, departe de a fi murit în climatul de cumplită secetă religioasă a acestei jumătăți de veac de comunism ateu, pare să-și găsească puteri noi în politica imperialistă a actualci stăpâniri.

Ziarul « Yeni Gazete », care apare la Moscova, a publicat nu de mult o știre, care dacă răspunde adevărului, confirmă în plin revenirea ortodoxiei rusești la vechiul mit țarist.

După « Yeni Gazete » Uniunea Sovietică ar desfășura în momentul de față o intensă activitate pentru transferarea Patriarhatului ecumenic greco-ortodox de la Istanbul la Moscova. Două ar fi obiectivele acestei manevre: acela de-al subtrage pe Patriarhul ecumenic influenței americane, și ambiția de a face din Moscova cel mai mare și cel mai puternic centru ortodox din lume.

Cotidianul citat, care cum spuneam se publică la Moscova, sprijină teza după care adevărata Biserică-pilot a ortodoxiei din întreaga lume ar fi Biserica Greciei și nu Patriarhatul ecumenic de la Fanar, care n'ar fi fost niciodată « universal ». Din acest motiv, și din pricina predominării elementului slav în lumea ortodoxă, dar mai ales din cauza exodului grecilor de la Istanbul, ar fi mai logic ca sediul Patriarhatului ecumenic să fie la Moscova.

« Yeni Gazete » relevă de asemeni că între Patriarhatul ecumenic și Biserica ortodoxă a Rusiei s'ar fi ivit o seamă de neînțelegeri, atât privitor la conducerea lumii ortodoxe, cât și la dialogul pentru re apropierea Bisericii răsăritene de Biserica Romei în vedea unirii de mâine.

Cum spuneam, visul de totdeauna al rușilor a fost ca Moscova să devie capitala ortodoxiei. Alegerea urmașului la tronul patriarhal al Moscovei, rămas vacant cu moartea lui Alexie, și vârsta înaintată a Patriarhului ecumenic Athenagoras, ar fi făcut să reînvie speranțele și ambițiile ortodocșilor ruși, care nu numai că n'ar fi împiedecați, dar ar fi susținuți în plin de guvernul sovietic în această aspirație a lor de a face din Moscova îndelung visata « a Treia Romă », și de a lua, mână'n mână cu regimul, conducerea întregii lumi ortodoxe.

De subliniat perfidia manevrei ortodoxiei rusești care, măgulind Biserica Greciei, încearcă să strice raporturile ei cu Patriarhatul ecumenic de la Constantinopol. De unde se vede că celebra fabulă a vulpui, care, măgulind veleitățile de cântăreț ale corbului, așteaptă ca acesta să lase să-i cadă din cioc poftitul caș, face încă text în Rusia.

Pacea in lume si relatiile dintre Biserica si Stat in Jugoslavia teme centrale ale convorbirii lui Paul VI cu Presedintele Tito

Problemele păcii și relațiile dintre Stat și Biserică în Jugoslavia au fost temele principale discutate de Papă cu Președintele Tito în cursul lungii convorbiri avută de Sanctitatea sa cu primul șef de Stat comunist în vizită oficială în Vatican.

Audiența, precizează comunicatul Sfântului Scaun, s'a desfășurat într-o atmosferă « deosebit de cordială »: Sfântul Părinte a ascultat cu mult interes expunerea Președintelui Tito, și a confirmat dorința Sfântului Scaun de a încuraja și a sprijini toate inițiativele pentru rezolvarea pașnică a controverselor, pentru stabilirea de bune raporturi între națiuni și pentru participarea tuturor popoarelor la angajamentele comunității internaționale și la avantajele care decurg dintr-o astfel de colaborare pentru fiecare țară în parte și pentru întreaga omenire.

Papa - continuă comunicatul vizitei - și-a exprimat interesul pentru o soluție negociată și dreaptă a conflictelor din Orientul apropiat și din Indochina, și a relevat cu satisfacție progresiva îmbunătățirea relațiilor dintre Vatican și Jugoslavia.

Președintele Tito și soarta sa, doamna Iovanka, au fost primiți în Vatican cu toate onorurile cuvenite șefilor de Stat străini în vizită oficială la Papă. Convorbirea a avut loc în biblioteca particulară a Sfântului Părinte, și a durat o oră și jumătate. Apoi Papa și oaspetele său au trecut într-un salon alăturat, pentru ceremonia publică, în cursul căreia au fost pronunțate discursurile oficiale.

În discursul său Președintele Tito a reafirmat pozițiile Jugoslaviei cu privire la principalele probleme mondiale, relevând « interesele vitale » ale Jugoslaviei pentru eforturile de stabilizare a păcii în Europa și în spațiul mediteranean, și pentru eliminarea conflictelor care despart popoarele și Statele, exprimându-și « îngrijorarea » pentru evoluția situației în Sud-Estul asiatic și în Africa, unde - a spus - « întregi popoare sunt expuse la mari suferințe și sunt lipsite de drepturile fundamentale ». Aceasta datorită folosirii « brutale » a forței, care comportă « implicații negative cu vaste repercusiuni asupra relațiilor internaționale ».

Președintele Tito a relevat apoi sprijinul dat de Vatican popoarelor din « Lumea a Treia » în lupta lor pentru independență și pentru eliminarea rasismului, și și-a exprimat mulțumirea pentru identitatea de vederi a Vaticanului și a guvernului de la Belgrad asupra principalelor probleme internaționale.

Răspunzând oaspetelui său, Papa a amintit, în primul rând, « nobilele și puternicele figuri de martori ai credinței și de sfinți » date Bisericii de Jugoslavia dealungul veacurilor », și a subliniat că « Jugoslavia, prin însăși poziția sa la confluența unor civilizații diferite și deseori în conflict între ele, pare să fi primit de la Pronia cerească misiunea specială de a constitui punctul de întâlnire și de înțelegere care să cvite continentului european noi conflicte ».

« Cu îndemnul și sub conducerea excelenței Voastre - a spus în continuare Paul VI - Jugoslavia răspunde cu eficacitate la această misiune, extinzându-și raza influenței

internaționale și dincolo de hotarele Europei ».

« Excelența voastră știe cu câtă atenție Sfântul Scaun și noi personal vă urmărim acțiunea în această sferă de interese, și cât de sincer urăm deplinul succes al fiecărei inițiative al cărei obiectiv e apărarea și restaurarea păcii și evoluția unor raporturi mai rodnice între toate continentele ».

Majoritatea comentatorilor discursului papal au văzut în pasagiul acesta o aluzie evidentă la dorința Sfântului Scaun de a inaugura, cu mijlocirea Jugoslaviei, o politică de « deschidere » spre China.

Merită deasemeni să fie subliniat pasagiul din prima parte a discursului, dedicat relațiilor dintre Stat și Biserică în Jugoslavia.

Amintind normalizarea relațiilor Vaticanului cu guvernul de la Belgrad, Papa și-a exprimat convingerea că un regim de raporturi « leale » între Biserică și Stat, întemeiate pe respectarea sinceră a independenței reciproce și a drepturilor ambelor părți, e folositor nu numai Bisericii, dar și societății civile.

« Umanizarea mediului social, întărirea solidarității și a colaborării între oameni, respectarea demnității omenești și a dezvoltării generale a omului ca persoană liberă, sunt principii fundamentale ale Constituției ju-

goslave, la a căror afirmare Biserica poate oferi atât un ajutor de doctrină cât și de acțiune practică ». Si aceasta « fără să ceară pentru sine nimic altceva decât libertatea legitimă de a-și desfășura misiunea spirituală și de a oferi o servire cinstită a omului - individ sau comunitate - în afara oricărui alt interes străin de misiunea ei religioasă și morală ».

Un pasaj care subliniază unii comentatori ai discursului papal - se referă mai curând la țările din Estul Europei, cu care Sfântul Scaun a inaugurat o serie de contacte în vederea îmbunătățirii, dacă nu chiar a totalei normalizări a situației Bisericii catolice.

« Într'un moment extrem de favorabil actualității « Ostpolitik » a Vaticanului - comentează « Il Messaggero » - Paul VI n'a vrut să piardă prilejul de a reafirma principiul non-ingerinței Bisericii în afacerile interne ale unui Stat, atunci când acel Stat ar garanta Bisericii o justă libertate de acțiune în sectorul său ».

« Conștiința naturii și limitelor propriei misiuni - a încheiat Paul VI - « reafirmată nu de mult de Biserica catolică, exclude orice teamă de interferențe abuzive din partea Bisericii catolice în domeniul suveranei și legitimei competențe a Statului ».

Componentele crestine ale civilizatiei europene

În ziua de 24 Martie, în noua, splendida sală de conferințe a Fundației Europene Dragan, un public excepțional de numeros și de ales a urmărit cu viu interes conferința profesorului Paolo Brezzi, de la Universitatea din Roma, asupra temei « Componentele crestine ale civilizatiei europene ».

La masa presidentială Advocatul Vittorio Veronese, fost director general al organizației UNESCO și profesorul Bruno Manzone președinte al secției italiene a Societății Academică Române.

Si aceasta, într-o scurtă sinteză, aplaudata conferința a Profesorului Brezzi, care a fost urmată de o interesantă discuție cu publicul:

« Pentru a cunoaște componentele crestine ale Europei trebuie chemată în cauză istoria ei. Vom vedea atunci, ca primă constatare, că pentru multe veacuri, la începuturile sale, baza creștinismului a fost mai curând cultura Orientului mediteranean decât aceea a Occidentului european, și cultura sa mai curând greacă decât latină; printr-o serie de împrejurări s'a ajuns aproape la identificarea celor doi termeni - Creștinism sau Biserica catolică, și Europa - în lunga perioadă care de obicei e numită Evul Mediu, și în felul acesta s'a creiat acea legătură intimă, folositoare ambilor factori, dând părții occidentale a continentului o conștiință și o organizație, și făcând din ea o unitate spirituală și socială, și, conștințind ca Biserica să desfășoare o acțiune civilizatoare binefăcătoare și vastă, cu rezultate impunătoare în nenumărate sectoare.

Spre jumătatea veacului XVIII s'a produs

criza, și creștinismul și-a pierdut poziția de privilegiu de care se bucurase până atunci, devenind chiar obiectul unor critici violente și a unor atacuri neîntemeiate: au urmat o seamă de experiențe culturale și practice din partea omului european, în timp ce din partea Bisericii s'au avut numai sporadice și nu totdeauna oportune încercări de noi contacte și de îmbinare a civilizației moderne cu credința tradițională. De situația aceasta trebuie să ținem seamă când examinăm componentele actuale ale « concepției despre lume » europeană și creștină; ar fi anacronic și dăunător să ne facem iluzia că atât noian de istorie a trecut în zădar, ar fi că un integralism de mareă medievală ar fi încă vital.

Conciliul Vatican II și-a dat bine seamă de toate acestea și a impostat raportul pe baze noi, luându-i Europei primatul (sau exclusivitatea) civilă, atât readucând datoritiile bisericesti la adevărata lor misiune religioasă (și nu numai civilizatoare) cât și dând realităților temporare, pe de o parte, și personalității individului, pe de altă parte, mai mult spațiu de acțiune, răspundere directă, valoare intrinsecă (toate lucruri care în Evul Mediu « creștin » erau necunoscute).

Nu ne rămâne, așadar, decât să urăm o recuperare creștină efectivă, care să reîntegreze valorile permanente într-un contest nou și să ducă de la « tehnopolă » la « teopolă », fără forțări și constrângeri exterioare, ci scoțând în evidență componenta creștină în misiunea ei de sfințire a secularității, cu respectarea autonomiei acesteia și cu recunoașterea validității ei.